

2018-jaarrapportage EU cofinanciering en overige projecten anders dan PPS-en

Over de projecten dient een inhoudelijke en financiële jaarrapportage te worden opgesteld. Voor de inhoudelijke rapportage dient dit format gebruikt te worden. Deze rapportage dient uiterlijk 1 maart 2019 aangeleverd te zijn bij het TKI-bureau. Voor Wageningen Research geschiedt dit via een centraal punt.

Algemene gegevens

TKI-Nummer	AF-EU-18041
Titel	SUPER-G
Projectleider WR (e-mail adres)	Hein ten Berge (hein.tenberge@wur.nl)
Adres project website	https://www.super-g.eu/
startdatum	1/6/2018
einddatum	31/5/2022

Korte beschrijving / doelstelling van het project (deze informatie kan worden gepubliceerd op de website van TKI's/Topsectoren)

Duurzaam beheer is de sleutel tot het voortbestaan van blijvend grasland en de daaraan verbonden ecosysteemdiensten in heel Europa. Blijvend grasland en haar functies staan aan de ene kant onder druk door suboptimaal beheer en zelfs het uit productie nemen van extensief gebruikte graslanden in marginale gebieden; en aan de andere kant door omzetting van blijvend grasland naar meer intensieve teeltsystemen. **SUPER-G beoogt duurzame bedrijfssystemen op blijvend grasland te ontwikkelen en aangrijpingspunten te leveren voor beheer** dat, afhankelijk van lokale context, gericht is op een **optimale balans** tussen productiviteit enerzijds, en het bevorderen van ecosysteemdiensten - waaronder biodiversiteit, bijdragen aan de klimaatdoelstellingen, en waterhuishouding - anderzijds.

Planning en voortgang Loopt het project volgens planning? Indien er wijzigingen zijn t.o.v. de plannen of indien er knelpunten zijn, geef hierop dan een toelichting

Ja project verloopt volgens plan. Is gestart 1 juni.
Kickoff in Lissabon 13-15 juni 2018.
WP2 workshop te Wageningen, 17-19 oktober 2018
Annual meeting Belfast 13-14 December 2018.

Geen knelpunten.

Highlights en resultaten in 2018/tot nu toe (deze informatie kan worden gepubliceerd op de website van TKI's/Topsectoren)

- De projectwebsite werd gelanceerd.
- Workshop te Wageningen WP2 ('Delivering Sustainable Systems') o.l.v. WR.
- Er werden inventarisaties uitgevoerd van grasland-hoofdtypen en bedrijfssystemen naar de lokale classificatie en praktijkinzichten in de resp. partnerlanden. Daarbij werden ook tentatieve schattingen gemaakt van de mate waarin externe factoren het graslandgebruik, de productiviteit, en de levering van ecosysteemdiensten momenteel onder druk zetten. Die factoren ('threats') zijn uiteraard afhankelijk van regio en lokale condities, en omvatten o.a. verandering van gebruikintensiteit, omzetting naar bouwland of bos, verlating, en verdroging en/of hittestress.
- De inventarisaties vormen bouwstenen voor diverse vervolg-activiteiten, waaronder (1) ontwikkeling van een meer formele EU graslandtypologie, (2) ontwikkeling van een typologie van grasland-gebaseerde bedrijfssystemen, (3) kwantificering van door permanent grasland geleverde ecosysteemdiensten (waaronder voederproductie,

koolstof-vastlegging, biodiversiteit, regulatie van hydrologie en waterkwaliteit; bescherming tegen bodemerrosie; en landschap en recreatie.

Aantal opgeleverde producten in 2018/tot nu toe (geef in een bijlage de titels en/of omschrijving van de producten of een link naar de producten op openbare websites)

Wetenschappelijke artikelen	Rapporten	Artikelen in vakbladen	Inleidingen/ workshops/ invited lectures
-----------------------------	-----------	------------------------	--

Er werden nog geen externe documenten opgeleverd.

Er werd een stakeholder workshop georganiseerd op 12 december 2018 te Belfast; deze was gericht op de Atlantische Zone (een van de vijf BioGeoGrafische zones in SUPER-G; naast Continentaal, Alpen, Boreaal, en Mediterraan.) De workshop werd goed bezocht door deelnemers uit de praktijk.

Bijlage: Titels van de producten of een link naar de producten op een openbare website